

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLEGE, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n. 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per drukregel.

TONGEREN, DEN 4 APRIL

De opstand in het land van Charleroy

In het Walenland moet meer de orde gehandhaafd worden! zegt men. Er moeten meer troepen zijn.

Heel wel; maar noch de strengheid der rechtbanken en de tralies der gevangenis voor dezen; noch de dood voor anderen, zullen het kwaad uitroeien.

Indien de orde slechts door het geweld gehandhaafd wordt, zal de reden van dat gedurig oproermaken voor eenigen tijd vermacht zijn; maar zij zal blijven bestaan en eens algemeen en met geweld losbarsten.

Het vraagpunt van den toestand in den Borinage moet onpartijdig, rechtzinnig onderzocht en opgelost worden.

Men moet weten waar eigenlijk de oorzaak zit van die gedurige oproeren, zowel onder stoffelijk als onder zedelijk opzicht.

De kwestien der dagloonen van den werkmans in betrekking tot de winsten van den meester, moeten worden nagegaan; men moet onderzoeken hoe de morele toestand van den mindere is, wat er eindelijk onder beide oogpunten ter verbetering kan worden gedaan.

Men zegt, dat men den wensch aldaar in een verbeestend materialism laat leven, en dat daaraan de rijke exploitateurs een zekere schuld hebben.

De socialistische en *libre-penseurs* denkbeelden worden, in sommige streken, zeer sterk verspreid — en wat heeft de werkmans nog te vrezen of te eerbiedigen, indien men in hem het gedacht van een later leven heeft ge-dood!

Niets dan de justitie — en de eerbied daarvoor is niet sterk genoeg, om hem in zijne slechte driften tegen te houden.

Indien er meesters zijn, die aan het verspreiden van die denkbeelden schuld hebben, oogsten zij maar in wat zij hebben gezaaid.

Is overigens wat wij aan de burgerij althans voorzigt hebben, die onnoozel genog was die socialistische stelsels aan te moedigen en eenige verwarde hoilen te helpen, om, door volkvoordrachten en leesboeken, het godsdienstige gelicht in het hart van den werkmans te doodden.

Eens zullen de verdwaalden, die niet meer tevreden zijn met hun lot, *diezelfde* burgerij aanranden, welke meende hen te beschaven door hen afkeerig te maken van wat inderdaad zedelijk en beschavend is.

Wij zeggen dan, dat de zaak van den Borinage, onder alle opzichten verdient onderzocht en vredelievend moet beslist worden.

Hoe minder bajonnetten hoe liever. De bajonnet is een slechte olijftak; 't is een slecht teeken van verzoening.

De wond door de bajonnet veroorzaakt, blijft bloeden, en zij wordt overgeplant in de harten der kinderen, die vroeg of laat den dood, de armoede of den ondergang hunner ouders zullen wreken.

Het ministerie heeft daar eene schoone zending te vervullen, indien het inderdaad patriotiek wil zijn!

Een woordje over de *Velette*.

Reis te men de negen provinciën van België zeven maal rond, dan zou men nergens een grooter smerelappers-blad vinden dan de *Velette* die alle zaterdagen te Tongeren in het licht komt. Het is niet dat die vuile klad veel kwaad kan doen; verre van daar; onze rechtzinnige bevolking heeft slechts verachting voor de lachertige imblazers dezer wceklijksche schandchriften die noch God, noch gebod, noch kerk, noch publieke zede eerbiedigen.

Het gaat van zelfs dat de *Velette* het orgaan is der Tongerense liberalen. Zij heeft alles wat noodig is om dat ambt te bekleeden. Rechtuit gezegd, volgens ons inzien, doen hare driftige aanvallen meer goed aan de katholieken die zij bestrijft, dan aan de liberalen die zij ondersteunt. Op zich tongerssch, zij helpt de liberalen van het bed op het stroo. Dank aan den scandaligen penne- en strijper der *Velette* is de kans der liberalen zoo schoon verloren dat er voor hen niet de minste hoop meer bestaat om ooit eenen kandidaat, in welke kiezing het ook zij, te doen lukken.

Niettemin is het waar dat geen eerlijke burger die smerige klad in zijn huis kan toelaten. Wij kennen liberalen die de *Velette* ontvangen en die dezelve zorgvuldig wegsteken uit vrees dat vrouw of kinderen dat schandaal onder handen zouden krijgen. Wanneer men een blad op zulke wijze ziet afkeuren door degenen zelfs die zijne politieke partijgenooten zijn, welk gedachte moet men dan hebben van die ombeschaamde schrijvelaars die alles aanranden wat een eerlijk man eerbiedigt, die alles bekladden wat een kristen vereert? Hebben die *lasteraars* dan niet een graantje schwaamte in het hart om aan hunne eigene familie het lezen dezer zedebelervende aanklachten te verbieden?

Wij die ambtshalve genoodzaakt zijn die smerelappers-rijen te lezen, wij slaan ons dik wijls de twee armen over elkander en wij vragen ons hoe het in Gods Heere name mogelijk is dat er een enkel mensch kan gevonden worden die in zulk blad ernstig belang stelt! Het geldt hier geene partij zaak. Al wie zich in het hart iets voelt kloppen voor eerlijkheid, hij zij liberaal, of katholiek of niets van beide, vermits hij slechts een eerlijk man zij, die moet dat schandelijk geschrift onder de

meest verpestende uitbraaksels van den geest des kwaads tellen.

Neen, *Velette*, zij en uw vlaamsche aangehang, zij zijt de organen niet der Tongenaren. Bij onze medeburgers, welk politiek vaandel zij ook volgen, heerscht nog diepe eerbied voor die leerlingen der kerk die zij onder de voeten trapt; bij hen is de eerlijkheid nog te diep in het hart geworteld om het oor te leenen aan uwe ziel en zede verpestende leerstelsels; het godsdienstig gevoelen is te diep in hunne harten geprent om kunnen ontworteld te worden door eenige ongeschoren geloofspredikers, door eenige najagers van veltbetaalde plaatsen die zich heden liberaal noemen omdat laamsede iets te verdienen is en die morgen hunnen kazak wederom zullen draaijen indien de politieke wind van eenen anderen kant blaast. Voor die windhemen heeft een eerlijk man niets dan verachting.

Dat is, *Velette*, wat wij u voor heden te zeggen hadden. Het is nog alles niet, maar voor vandaag zullen wij het zoo laten.

Kamer.

De algemeene beraadslaging is een ongenblik onderbroken geweest, door eene interpellatie van M. d'Elhougme opzichthens de troebels in de koolmijnen van Charleroi.

De afgevaardigde van Gent heeft gevraagd in welke omstandigheden men zoo bloedig streng gehandeld heeft en of het waar is wat de *Indépendance* heeft gezegd, dat men preventief al de veronderstelde aanbidders van eenen gebeurlijken oproer, heeft doen aanhouden.

In dat laatste geval zou men mogen vragen, of er in toegte eene wet der vernedering bestond?

M. Pirmez, minister van binnenlandische zaken, heeft aan die bewering van den korrespondent der *Indépendance* eene stellige loofstraffing gegeven, en wat het eerste gedeelte der interpellatie aangaat, de troepen zijn slechts tot die uiterste strengheid overgegaan, toen zij daartoe door den hevigen weerstand van het werkvolk waren genoodzaakt.

De minister heeft zich de namen der tien personen bezorgd, welke werden dood geschooten; niet een van deze bewoonde Montigny en 't is bij u zeker, dat zij allen deel maakten van de samenspanning. En die ongelukkige stouid Collignon dan?

Wat de gekwetsten betreft, daar omtrent kan de minister hetzelfde nog niet zeggen.

Natuurlijk, die zouden nog kunnen antwoorden. Het gouvernement kent zijnen plicht zegt de minister, en het zal met gematigdheid en kracht te werk gaan.

Dat hopen wij, voorval in het onderzoek

naar de ware oorzaak van die gedurige terugkomende oproeren.

De kamer heeft de beraadslaging hervat over de wet van 1842 en de scholen voor volwassenen en 't is M. Bouvier, die den invloed van het godsdienstig onderwijs heeft aangeraand — en die aanranding is, zoals men wel denken kan, niet weerd om ernstig opgenomen te worden.

M. Funck heeft insgelijks een nieuwen aanval gedaan tegen de wet van 1842, dat is, zoals men weet, het godsdienstig onderricht uit de scholen gebannen.

M. Rogier, het gewezen opperhoofd van het kabinet, heeft verklaard dat de scholen der volwassenen wel degelijk onder de wet van 1842 vallen en daar onder moeten geplaatst blijven.

Hoe het zij, het ministerie is in gebreke en krenkt de wet, als het aan de gemeenten vrij laat aan de wet, die formeel is, al of niet te gehoorzamen; hetzelfde systeem wordt gevolgd in de kwestie der kerkhoven en men gelukt er in eene zekere verwarving te weg te brengen.

Die verwarving zal later moeten dienen, om, de wet van prairial, waardoor het kerkhof van iedere gezinheid geëerbiedigd wordt; en de wet op het lager onderwijs, waardoor de luchtkring der school godsdienstig blijft, te veranderen en af te schaffen.

Ziehier een staaltje der tegenwoordige politieke eerlijkheid! (Handelsblad.)

't Is een dure kerk, die van Laeken! Het opbouwen van dien tempel is wel de grootste geldverknooing die er te bedenken valt. In den aanvang was de bouwning geschat op zoo wat 1,250,000 fr. De inschrijving beliep 800,000 fr. en het gouvernement voegde er 450,000 fr. bij, het aandeel van den Staat in het oprichte van een monument, ter eere der overledene koningin, hetgeen, zoals wij hooger zegden, 1,250,000 fr. nitmaakte. Weet zij hoeveel men nu nog, na al de reeds gestemde kredieten, zal noodig hebben, om dat zoo gezegd gedenkteeken af te werken! Niet minder dan 2 millioen 175 duizend fr. Zoodat die kerk rond de vijf millioentje s aan het land zal gekost hebben. En was het dan nog maar een meesterstuk!.....

Wij bestrijden de overtollige uitgaven voor het leger, wij bestrijden eveneens de censuratie, omdat zij onrechtvaardig is en wij hebben de gegronde hoop dat bij eenen beteren toestand van Europa onze denkwijze zegepra-len zal.

Al wat eens door de openbare denkwijze als onrechtvaardig erkend is moet verdwijnen. Soms kost het, wij weten het genoeg, nog al wat tijd vooraleer men een misbruik uit-

EENE HERINNERING UIT DE WERKZAAL VAN RUBENS.

In 1577 op 26 junij telde eene ed-le familie, uit Styrie herkomstig, een lid meer: Maria Pipelingen gaf het licht aan haar zevende kind; *Pieter Paul Rubens*, zoo was zijn naam.

Jan Rubens, een zeer ieverige christen, draeg de uiterste zorg voor de opvoeding zijns zoons; hij bestemde hem voor den toeg.

In den ouderdom van nauwelijks tien jaren onderscheidde zich de jonge Rubens door zijnen rassen voortgang toen hem den verlichten leidsman zijner eerste jaren ontrukt werd. Zijn vader stierf en dan bracht hem zijne moeder tot Antwerpen hare geboorteplaats. Daar vervolverde hij zijne studiën en maakte zijne rhetorica af: Het grieksch en het latijn waren hem zoo eigen geworden als zijne moedertaal.

De jonge Rubens werd weldra als hofknaap geplaatst bij gravin de Lalaing; doch eene hoogere bestemming wachtte hem. Deze schitterende dienst had voor hem geene bekoorlijkheid; hij voelde in zich de begeestering welke hem tot de kunst dreef en na de tegenkantingen zijner moeder te hebben overwonnen kon hij zich op de studie der schilderkunst toelaggen.

In het werkhuus van *Adam van Ort* ontving hij de eerste lessen; doch de ruwheid van dezen meester ontmoedigde den jongen leerling welke in het huis van *Otto van der Veer* eene betere opleiding ging genieten.

Op vier jaren was hij in al de geheimen der

kunst ingewijd, en er bleef hem slechts over zich te volmaken door de studie der groote modellen.

Hij beschatte zich brieven van aanbeveling en trok naar Italië waar hij eerst Venetië bezocht om *Tizian*, *Paul Veronese* en *Tintoret* te bestudeeren; dan ging hij naar Rome en Florence om er de kunstige vruchten van *Michel Angelo* te doorgronden.

Terwijl hij te Genua verbleef, van allen vurig geprezen en feestelijk onthaald, ontving hij de tijding dat zijne moeder gevaarlijk ziek lag. Hij vertrekt aldaar zich met groote dagreizen voortspoedende, toen hij onderwege het traurig bericht kreeg dat zijne moeder niet meer was.

Hij beminde ze met de teederste liefde. Door dit verlies ter neer geslagen, sloot hij zich eenigen tijd op in de abdij van den H. Michael nabij Brussel om daar met zijne droefheid alleen te zijn.

Het was hem een droefvige vertroosting eene marmere tombe aan zijne welbemide moeder op te richten, en zelf voor haar een grafchrift te vervaerdigen.

In 1610, toen Rubens terug was te Antwerpen, huwde hij *Isabella Brandt*.

Van dezen oogenblik af werd hij met rijkdommen en eeraambten overloden; zijne kunst, zijn vernuft, zijne manieren en vooral zijne diepe kennissen maakten dat hij door verscheidene hoven verlangd werd. Over ganssch Europa had zich zijn roem verspreid en de koningin van Frankrijk *Maria de Medoeis* riep hem aan het hof; na hare bestellingen ontvangen te hebben en na dat hij met haar was overeengekomen, keerde hij naar Antwerpen terug in 1620, waar bij op min dan twintig maanden vier opstellen voltooid

die op eene allegorische wijze het leven der vorstin voorstelden.

Alle landen van Europa, Spanje, Portugal, Engeland onthaalden beurtelings den grooten kunstenaar met den eerbied welke men den genie verschuldigd is. Overal bezocht Rubens de werkhuzen der toenmalige schilders overal bliken gevende zijner groote middadigheid.

De beroemde leerlingen die hij gevormd heeft zouden alleen zijnen roem nitmaken. Maar dertien honderd schilderijen alle op plaat honderdmaal herdrukt, maken zijnen roem anders groot. Dit sattend talent werkte in al de vakken der kunst. Met hetzelfde vernuft schilderde hij de historie, het portret, het landschap, de bloemen, de dieren. Als hij godsdienstige tafereelen malen wilde, deed hij zulks met eene meesterlijke voortreffelijkheid. De anecdote welke wij voornemens zijn te verhalen heeft betrekking op eene schilderij van dien aard.

Rubens, de roem der vlaamsche school, werkte sinds verscheidene maanden aan een godsdienstig tafereel.

Hij had eene ruwe taak ondernomen. Hij moest de vertooning geven van Christus op het kruis, van Christus omringd van de Moeder-Magd beschouwende al weened haren goddelijken zoon, van Magdalena geknield aan de voeten van den Zaligmaker der wereld, van den welb-minden leerling den laatsten adem ontvangende van zijnen Verlosser. Het werk was voltrokken. Rubens had het meermalen verbeterd. Hij bezocht het dagelijks en verheugde zich bij het zien van dit schoon gewrocht hetwelk hem zoo veel arbeid had gekost; maar tot dan was het nog niemand

vergund geweest hetzelfde te zien. Zijne talrijke leerlingen wachtten met ongeduld den dag af waarop zij het nieuw kunstwerk van den grooten meester zouden mogen beschouwen.

Eindelijk is Rubens tevreden; hij heeft de laatste hand aan zijn werk gezet en binnen eenige uren zullen de deuren zijner werkzaal open gaan.

Een zijner jongste leerlingen, reeds vol vernuft, wiens roem eens zijn naam moest doen eeren, verneemt dat Rubens afwezig is. Aldra is zijne verbeelding opgebist; hij ontwerpt een stout plan en verlaat zijne makkers.

Dezen, door de nateekening van een heerlijk model gansch verslonden, bemerkten niet dat een hunner verdwenen is.

De jongeling, haast hebbende om zich bij de aanschouwing van het kunststuk te verlustigen, staat reeds voor de deur van Rubens kunstvertrek.

Eensklaps hoort hij een gerucht, hij siddert, hij treedt achteruit, maar de nieuwsgierigheid behaalt de overhand, hij stept over den drempel.

De onvoorzichtige slaapt achter talrijke doeken waar de meester reeds schetsen van nieuwe stukken op geworpen heeft.

Zie, daar is hij onverwachts in tegenwoordigheid van een groot tafereel. Zijne oogen hebben eindelijk gevonden wat hij zocht, maar o ongeluk! In het voorbijglippen heeft hij een deel van de schilderij uitgewischt: het is de schouder en de arm van Magdalena, waaraan, eene nur geboden, de meester nog werkte.

Wat gedaan? Eene afgrijpselijke ontsteltenis bedwelmt den geest van den plichtige. Wat had te hij thans niet gegeven om zich gerust mogen te bevinden tegenover zijne schilderschaar bij